УДК 37.014.5

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУЛЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Халіна В. Ю., к. е. н., доцент,
Сироватський О. А., к. т. н., доцент
Харківський національний університет будівництва та архітектури

Сучасне суспільство сьогодні є свідком глобальних перетворень та змін, які охопили всю планету. Це виявилося причиною генерування новітньої освітньої парадигми, оскільки саме освіта є найточнішим індикатором суспільних процесів, квінтесенцією трансформацій, які відбуваються в екосистемах різних рівнів. Тому, вона покликана бути провідником людства у буремному змінюваному світі. Змінюються умови існування та життя – змінюються і вимоги до освіти, і навпаки – освіта є каталізатором змін у суспільстві та світі. Все це не просто гучні слова, а реальність, не дивлячись на скепсис, що зустрічається все частіший у суспільстві відносно необхідності здобуття вищої освіти.

Натомість, сьогодні помітні зрушення у процесах забезпечення якості вищої освіти, що сприяє підвищенню іміджу та поверненню престижу. Освітні програми сьогодні стають більш цікавими та унікальними, конкуруючи на ринку освітніх послуг, пропонують здобувачам вищої освіти знання, вміння та навички, які ті не зможуть здобути більш ніде. Все це стає можливим завдяки грамотному сучасному підходу до формулювання результатів навчання, що на сьогоднішній день є однією з найактуальніших проблематик досліджень в сфері освіти.

На сьогоднішній день спостерігається разючий розрив між потребами ринку праці, здобувачів вищої освіти та змістом освітніх програм, які мають відповідати затвердженим на державному рівні

стандартам вищої освіти. Проте, саме потреби є підґрунтям для майбутніх цілей навчання. Тому, важливо застосовувати підхід до розробки освітніх програм, заснований на концепції сингулярності та голістичності, тобто охоплюючий думки всіх стейкхолдерів, дотичних до освітньої програми. Це дає можливість нівелювати розриви між поколіннями та розриви у розумінні та формуванні освітніх потреб.

Відповідно до пункту 3 частини третьої статті 10 Закону України «Про вищу освіту», нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти у стандартах вищої освіти формулюється у термінах результатів навчання. Для виконання одного з підкритеріїв якості, освітня програма має забезпечувати досягнення всіх результатів навчання, визначених у відповідному стандарті [1]. Посилюється необхідності поступового відходження від державних стандартів спеціальностей, в межах академічної автономії закладів вищої освіти, задля можливості більш вільного формулювання результатів навчання, як фактору зростання якості освітніх послуг.

При цьому основними та найцікавішими стейкхолдерами та джерелами інформації для аналітики виступають випускники, які вже пройшли певний шлях реалізації отриманих знань та навичок і в змозі дати оцінку набутим результатам навчання.

Наступною групою стейкхолдерів, які компетентні та здатні оцінити освітній продукт, є роботодавці, як одні з кінцевих бенефіціарів в цьому складному та багатофакторному процесі.

Урахування всіх цих впливів в кінцевому рахунку зроблять освіту виключно клієнтоорієнтованою. При цьому не варто змішувати та ототожнювати дане поняття, в аспекті надання освітніх послуг, зі студентоцентрованістю. Студентоцентрований підхід передбачає, що здобувач є суб’єктом із власними унікальними інтересами, потребами, досвідом і виступає окремим учасником освітнього процесу, який готовий

брати на себе відповідальність за власний вибір та навчання. При цьому відповідність концепту студентоцентрованості важлива на етапі реалізації освітньої програми, в той час як клієнтоорієнтованість, як нова філософія освіти, – безперервна та охоплює всі етапи: від підготовки та формування освітньої програми до оцінки результатів її реалізації.

Результати навчання, які відповідають потребам здобувачів та дотичних до освітньої програми осіб, на думку авторів даного дослідження, мають певну структуру, що носить послідовно-ієрархічний характер зв'язку всередині. Тобто, ієрархія відповідає таксономії (від знань, як когнітивного домена найнижчого рівня, до набуття творчих навичок) (рис. 1).

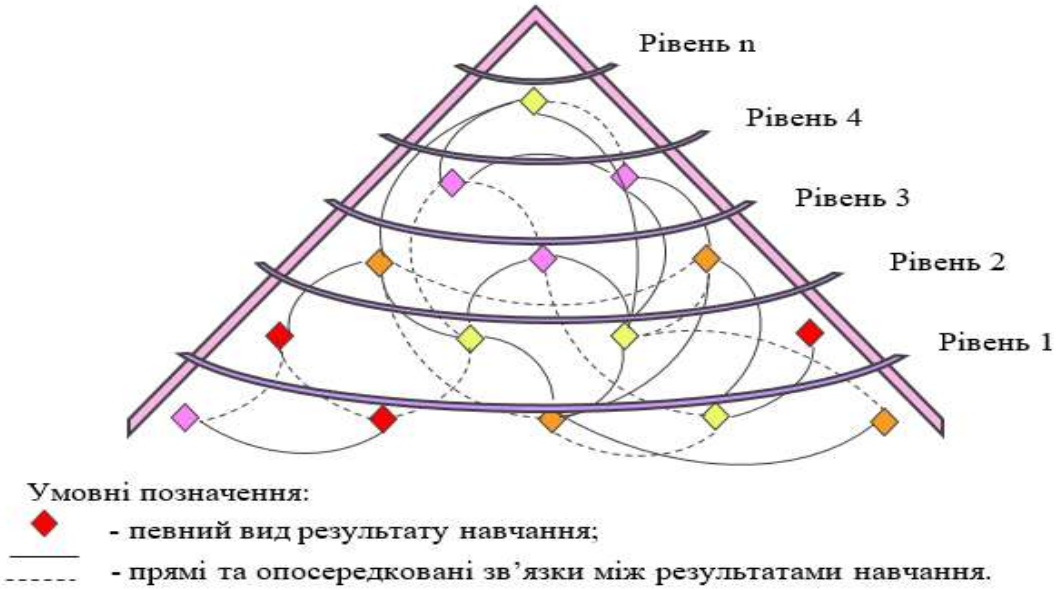

Рисунок 1 - Умовна структура результатів навчання здобувача вищої освіти за певною освітньою програмою (розробка авторів)

Послідовність в характері зав'язків між результатами навчання виражається у міждисциплінарних зв'язках, які формують логіку освітнього процесу та освітньої програми. Наскрізні змістові лінії вибудовують структуру наскрізних результатів навчання, які опановує здобувач.

Навчальний процес, заснований на міждисциплінарному підході, дає змогу сформувати нове покоління фахівців, здатних не тільки виконувати свої функціональні обов'язки на якісно новому рівні, а й мислити ширше та багатовимірніше [2].

Таким чином, в дослідженні доведено, що результати навчання здобувачів вищої освіти є вирішальним критерієм для оцінювання якості освітньої програми, а також наголошено на необхідності поступового відходження від державних стандартів спеціальностей, в межах академічної автономії закладів вищої освіти.

Література:

1. Методичні рекомендації для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/09 (дата звернення 14.11.2020)

2. Khalina V., Butskyi V., Ustilovska A. (2020). Interdisciplinary approach: modernization of curricula. *Innovative and information technologies in educational processes.* Monograph. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts, University of Technology, Katowice, Pp. 228-233 (дата звернення 15.11.2020).

УДК 378

АКТУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ЯК СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ

Смачило В.В., к.е.н., доцент
Харківський національний університет будівництва та архітектури

Ефективність підготовки здобувачів у закладах вищої освіти можна розглядати з точки зору успішного працевлаштування на ринку праці. Відповідно, здобувачі мають набувати таких компетентностей, знань, вмінь, навиків, які б в цілому задовольняли потреби зовнішніх